ДНЕВНИКЪ

(стенографический)

на

V Обикновенно Народно Събрание

(първа редовна сесия).

XVII ЗАСѢДАНИЕ, ПОНЕДѢЛНИКЪ, 16 НОЕМВРИЙ 1887 ГОДИНА.

(Отворено въ 2 часа слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г-на Д. Тончева).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отваря. Г-нъ секретарь ще прочете списъка на г-да прѣдставителитѣ за да се види, кой присѫтствува и кой отсѫтствува въ днешното засѣдание.

Секр. Байчевъ: (Чете). Отсѫтствуватъ:

Георги Живковъ, Д. Грековъ, Никола Станевъ, Д. Марковъ, Д. Петковъ, Павелъ Костовъ, Д-ръ Странски, Григоръ Начевичъ, Т. А. Божиновъ, Цанко Добревъ, Василъ Гьошевъ, Стоянъ Коцовъ, Хр. Дюкмеджиевъ, Х. Ив. Х. Митовъ, Илия Маджаровъ, Славчо Тѫпчилещовъ, Ник. Стоименовъ, Хафузъ Мехмедъ Х. Исмаиловъ, Хасанъ Бей, Ив. Н. Поповъ, Тома Цековъ Зайковъ, Хр. Велизаревъ, Дим. Златевъ, Пенчо Шиваровъ, Спасъ Кожухаровъ, Стеф. Димитровъ, Филипъ Симидовъ и Д-ръ Я. Геровъ.

Прѣдсѣд.: Отъ цѣлото число прѣдставители отсѫтствуватъ 28 души. Има нуждното число за да се отвори засѣданието и да се пристѫпи къмъ разисквание въпроситѣ положени на дневенъ редъ.

На дневенъ редъ има: четение на разни законопроекти внесени отъ М-ствата.

Преди всичко г-нъ секретарь ще прочете скратения протоколъ на XV засѣдание.

Секр. Халачевъ: (Чете съкратения протоколъ отъ XV засѣдание).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху прочетения протоколъ?

Мантовъ: Да се поправи, защото азъ заявихъ въ миналато засѣдание, че приемамъ изборъ въ Тутраканската околия, а отказвамъ въ Руссенската.

Прѣдсѣд.: Има ли още нѣкой да заяви нѣщо? (Нѣма). Значи, протокола се приема съ забѣлѣжката на г-на Мантова.

Ще се прочете протокола отъ XVI засѣдание.

Секр. Лѣкарски: (Чете съкратения протоколъ отъ XVI засѣдание. Гласове: Не се чуе никакъ).

Прѣдсѣд.: Г-нъ Д-ръ Цачевъ не правете гюрултии . . . . . Имайте прѣдъ видъ че г-нъ секретарь не може да чете по-високо. (Гласове: Тогава другъ секретарь да чете).

Секр. Ив. Халачевъ: (Чете сѫщия протоколъ).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетения протоколъ? (Нѣма). Значи, протокола се приема за точенъ.

Прѣди да се пристѫпи къмъ дневния редъ, съобщавамъ на г-да г-да прѣдставителитѣ, че Августейшата майка на нашия любезенъ Господарь Нейно Царско Височество благодари всички г-да народни прѣдставители за искреннитѣ чувства на прѣданность исказани къмъ нея, както и за доброто посрѣщание, което и направиха. (Ржкоплѣскания).

Съобщавамъ още, че на основание Вѫтр. Правилникъ, дадохъ по необходими нужди отпускъ на г-на Кожухарова.

Пристѫпами къмъ първия дневенъ редъ.

Секр. Халачевъ: (Чете):

„На първообразното съ собственната ржка на Негово Царско Височество написано „одобрено“ Фердинандъ.

Докладъ до Негово Царско Височество Княза.

No. 519.

Господарю!

На основание чл. 109 отъ Конституцията, имамъ честь най покорно да моля разрѣшението на Ваше Царско Височество за да се внесе въ Нар. Събрание за разглеждание и обсѫждание законопроектътъ за Селско-Общинскитѣ Сѫдове, състоящъ отъ (34) тридесетъ и четире члена.

Съмъ Господарю на Ваше Царско Височество най-покоренъ служитель и вѣренъ поданникъ.

(Под). Министръ на Правосѫдието К. Стоиловъ.

Ст. София, 9 Ноември 1887 год.»

(Чете): «Министерство на Правосѫдието No. 7449 Ноември 10-й день 1887 год. гр. София.

До г-на Прѣдсѣдателя на V Обикновенно Нар. Събрание.

Заедно съ настоящето имамъ честь да Ви испроводя, г-не прѣдсѣдателю, за надлѣжно отъ Ваша страна разпореждание по 250 екз. отъ законопроектътъ за Селско-Общинскитѣ Сѫдове и изложението на мотивитѣ по него.

Прѣписъ отъ доклада, съ който се иска разрѣшението на Негово Царско Височество за внасянието въ Народното Събрание казанния законопроектъ Ви се испраща съ настоящето.

(Под). Министръ К. Стоиловъ.

(Под). Нач. на Отдѣлението: Абаджиевъ».

(Чете):

„Изложение на мотивитѣ

къмъ законопроекта за селско-общинскитѣ сѫдове.

Извѣстно е, че дѣйствующийя законъ за селскитѣ общини прѣдвижда сѫдебни атрибуции за селско-общинскитѣ власти, опрѣдѣлението на които трѣбваше да стане съ издаването на единъ особенъ законъ, споредъ както е прѣдвидено това въ забѣлѣжката на 12 чл. отъ поменѫтий законъ. За испълнение на това прѣдставлява се на вниманието на Народното Събрание настоящий законопроектъ, съ който се учрѣждаватъ селско-общински сѫдове.

Още при първитѣ законоположения за устройството на сѫдебната часть на България, авторитѣ на Врѣменнитѣ Сѫдебни Правила не сѫ пропустнѫли изъ видъ учрѣждяването на полюбовни сѫдове въ селскитѣ общини, които, обаче, не сѫ могли да бѫдѫтъ осѫществени и да закрепнѫтъ между селското население, както е било това и съ често мѣняванитѣ закони за уреждането на общинитѣ и общинскитѣ власти.

Слѣдъ влизането въ сила на сѫществующий законъ за селскитѣ общини, създаването на общински сѫдове испълва една голѣма и сѫществена празднота въ устройството на общинитѣ отъ къмъ сѫдебно отношение и отговаря на една първостепенна потрѣбность на селското население. Послѣднето, по отсѫтствието до сега на такива сѫдове, принуждавало се е на голѣми свои разноски да се отнася за най-дребнитѣ спорове до Мировитѣ Сѫдии, у които сѫ се протакали не малко врѣме и най-послѣ сѫ били свършвани повечето съ помиряване. А това е било въ ущърбъ на интереситѣ му, като се е губило врѣме и сѫ се правили излишни разноски, и е прѣчило отъ друга страна за правилното и добро фонкционирание на Мировитѣ Сѫдилища, прѣтрупвани съ грамадно число такива маловажни процесси.

Учрѣдяванитѣ съ настоящийтъ законопроектъ общински сѫдове имать назначение повече да бѫдѫтъ помирителни и бързи сѫдове. Прѣди всичко тѣ сѫ длъжни да приканватъ странитѣ на помиряване и слѣдъ това, ако не се постигне спогождението, да разглѣждатъ и рѣшаватъ, споредъ мѣстнитѣ имъ обичаи, подсѫднитѣ имъ спорове или постѫпки. Отъ тоя тѣхенъ характеръ се разясняватъ разнитѣ начала, които сѫ прокарани въ тоя законъ.

Като почетни длъжноститѣ въ тия сѫдове, безъ никакво възнаграждение на лицата, които ще ги испълняватъ, то тѣ се възлагатъ на кмета и на шесть души засѣдатели, избирани за всѣка година изъ мѣжду общинскитѣ членове, и по единъ редъ, опрѣдѣленъ отъ тѣхъ, ще засѣдаватъ по двама отъ тѣхъ прѣзъ всѣки четири мѣсеца въ засѣданията на сѫдътъ, които трѣбва да ставатъ най-малко единъ пѫть въ седмицата. При тоя съставъ общинскитѣ сѫдове не щѫтъ да бѫдѫтъ тяжесть на селското население, тъй като нѣма да има за тѣхното поддържание никакви расходи, а на противъ, чрезъ правото което имъ се дава да глобяватъ и да зиматъ извѣстни берии, които да считатъ за общински приходи, ще увеличѫтъ оскѫднитѣ си общински доходи. Разбира се, че при такъвъ съставъ, не могѫтъ да бѫдѫтъ подсѫдни тѣмъ дѣла отъ по-голѣма важность, освѣнъ такива, които у Мировитѣ Сѫдии подлежѫтъ на помиряване и на които стойностьта не е повише отъ 50 лева. При тая тѣхна компетентность за разглѣждане спорове, за тѣхъ не може и да бѫде задължително придържанието о сѫществующитѣ процесуални и материални закони. Безъ никакъвъ формулизмъ, съобразно степеньта на развитието у участвующитѣ въ процесса лица, тѣ ще разбиратъ и разрѣшаватъ, или помиряватъ всички тѣмъ подсѫдни дѣла. Като не се допущатъ при тия сѫдове адвокати или повѣренници, то самитѣ устни обяснения на странитѣ непосредственно ще раскриватъ истинностьта на оспорянитѣ права или извършенитѣ простѫпки; но ако сѫдътъ ги намери недостатъчни, може да прибегне до оглѣдъ или призоваване на вѣщи хора, и слѣдъ това, по своето разбиране на дѣлото, по чиста съвѣсть и здравъ разсѫдъкъ, ржководимъ отъ мѣстнитѣ обичаи и въ границитѣ на наказанията, които ще налагатъ общинскитѣ сѫдове, споредъ единъ особенъ уставъ за тѣхъ, който се прѣдставлява въ особенъ законопроектъ, ще рѣшатъ всички спорове и простѫпки, за които сѫ се отнесли до тѣхъ мѣстнитѣ жители. Съобразно съ назначението на общинскитѣ сѫдове да даватъ бързъ и ефтинъ сѫдъ въ районътъ на своитѣ общини, прѣдвидено е въ законопроектътъ, щото и рѣшенията имъ да се привеждатъ въ късо врѣме въ испълнение, споредъ указанитѣ въ него способи.

Тъй както е съставенъ и на каквито начала почива сѫдътъ, той ще отговори на една въпиюща нужда, която е да възвърне на общинското самоуправление сѫдебнитѣ атрибуции, които то е имало по обичаитѣ си и отъ които се е ползувало чрезъ упражнението имъ въ врѣмето даже на Турското владичество. Освѣнъ това ще облѣкчи Мировитѣ Сѫдии отъ дребнитѣ процесси, съ които се притрупватъ, а въ сѫщето врѣме ще послужи на населението като едно възпитателно срѣдство въ общественно отношение и ще даде възможность за развитието и раскриването на тия юридически възрѣния у народния ни битъ, които сѫществуватъ въ мѣстнитѣ обичаи по разни отрасли на животътъ.

Подобно учрѣждение е сѫществувало и въ бившата Източна Румелия (чл. чл. 250, § 3, 266, 274, 292, § 1, 297 отъ Органический Уставъ). Сѫществуватъ такива учрѣждения почти и въ всичкитѣ други държави подъ разни наименования; напримѣръ, Мѣстни Сѫдове, Багателни Сѫдове, Кметски Сѫдове и. т. н.

Прѣдъ видъ на тия съображения имамъ честьта да помоля почитаемото V Нар. Събрание да благоволи да гласува и приеме въ едно отъ засѣданията на своята настояща сесия тоя законопроектъ.

София, 31-й Октомврий 1887 година.

Министръ на Правосѫдието К. Стоиловъ».

(Чете):

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ
за селско-общинскитѣ сѫдове.

I. Съставъ.

Чл. 1. Всѣка селска община има единъ сѫдъ, който се състои отъ кмета и отъ двама засѣдатели.

Чл. 2. Общинския съвѣтъ всѣка година въ първата си редовна сесия избира изъ срѣдата си шесть засѣдатели.

Чл. 3. Кметътъ заедно съ засѣдателитѣ опрѣдѣлятъ прѣдварително за всѣки четири мѣсеци днитѣ, въ които Селско-Общинския Сѫдъ ще засѣдава.

Тия дни трѣбва по обичая да се прогласѫтъ въ общината.

Чл. 4. Кметътъ съ сѫдебнитѣ засѣдатели опрѣдѣлятъ редътъ, по който засѣдателитѣ ще зиматъ участие въ засѣдание.

Чл. 5. Селско-Общинския Сѫдъ е длъженъ да дьржи въ недѣлята най-малко едно засѣдание.

Чл. 6. Никой членъ отъ Селско-Общинския Сѫдъ неможе да зема участие въ дѣла, които се отнасятъ до него лично, или до жена му, или до роднинитѣ му въ възходяща и нисходяща линия безъ ограничение, или до негови братия или сетри, чичове, лели, племенникъ и племенница или до негови сватови, или негови съдружници.

II. Подсѫдность.

Чл. 7. Селско-Общинския Сѫдъ разглѣдва спорове, на които стойностьта ненадминува 50 лева и то, ако и двѣтѣ страни сѫ членове или жители отъ сѫщата община, или ако само отвѣтника е членъ или житель отъ сѫщата община, нъ ищеца пожелае да се разглѣда спорътъ му предъ Общинския Сѫдъ.

Чл. 8. Срѣщу лица, които приврѣменно боравѫтъ въ една община, може прѣдъ мѣстния Селско-Общински Сѫдъ да се подигне искъ както за задължения, които сѫ станѫли въ тая община, тъй и за щети направени въ сѫщата община.

Забѣлѣжка. Искове за право на собственность немогѫтъ да се разглѣдватъ прѣдъ Селско-Общинскитѣ Сѫдове.

Чл. 9. На Селско-Общинския Сѫдъ не сѫ подсѫдни дѣла съ:

а) Дьржавното Съкровище, или учрѣжденията, които го прѣдставляватъ;

б) общината, въ която Сѫдътъ дѣйствува;

в) Мировий Сѫдия;

г) Окрѫжния Управитель и Околийския Началникъ.

Чл. 10. На Селско-Общинския Сѫдъ сѫ подсѫдни прѣстѫпки, извьршени въ прѣдѣлитѣ на общината, за които споредъ особенъ уставъ за наказанията се налага глоба не повече отъ 25 лева.

Чл. 11. Селско-Общинския Сѫдъ пристѫпва да разглѣдва дѣла по прѣстѫпки:

1) по жалбитѣ на частни лица, които сѫ прѣтьрпѣли врѣди или загуби;

2) по заявлението на самия кметъ и другитѣ административни или полицейски власти, ако прѣстѫпката подлежи на прислѣдване независимо отъ жалба на нѣкое частно лице.

III. Дѣлопроизводство.

Чл. 12. Общинския писарь испълнява длъжностьта на Секретарь на Селско-Общинския Сѫдъ.

Чл. 13. Исковетѣ прѣдъ Селско-Общинския Сѫдъ могѫтъ да се заявяватъ устно или писменно.

Чл. 14. Засѣданията на Селско-Общинския Сѫдъ сѫ публични. Публичностьта може да се исключи по взаимното съгласие на двѣтѣ страни или по усмотрѣнието на сѫдътъ, когато има основание да се прѣдполага, че ще бѫде врѣдително за обществений редъ или за нравственностьта.

Чл. 15. Селско-Общинския Сѫдъ прѣди да захване разглѣдването на едно дѣло е длъженъ да настои прѣдъ странитѣ за да се спогодятъ. Ако не успѣе спогодбата, захваща се разглѣдването на дѣлото. Прѣди да се произнесе рѣшението трѣбва повторно да се настои за спогодба.

Спогодбата трѣбва да се вписва въ книгата, въ която се вписватъ и рѣшенията на сѫдътъ.

Чл. 16. Селско-Общинския Сѫдъ прѣди да се произнесе трѣбва да прѣгледа прѣдставенитѣ документи и да изслуша свидѣтелитѣ ако ги има.

Ако странитѣ поискатъ, а Общинския Сѫдъ го счете за нуждно, или пакъ по свое усмотрѣние, Селско-Общинския Сѫдъ може да прави оглѣдъ на мѣстото, ако е потрѣбно може да вика на оглѣда и вѣщи хора.

Чл. 17. Селско-Общинския Сѫдъ може да отлага дѣлото за попълно изслѣдване, нъ не за повече отъ 15 дни.

Чл. 18. Ходатайството на адвокати и повѣренници прѣдъ Селско-Общинския Сѫдъ не се допуща. Непълноврьстнитѣ и умопобърканитѣ прѣдставляватъ се отъ своитѣ настойници.

Чл. 19. При разглѣждание на дѣлото странитѣ се повикватъ за да участвуватъ въ сѫдебното засѣдание. Ако нѣкоя отъ странитѣ не се яви, безъ да прѣдстави уважителни причини, дѣлото се рѣшава окончателно и въ нейно отсѫтствие.

Чл. 20. Рѣшенията на Селско-Общинския Сѫдъ трѣбва да се записватъ въ една прѣброена и провьрвена книга и да се подписватъ отъ кмета, сѫдебнитѣ засѣдатели и секретаря. Въ тая книга освѣнъ рѣшението трѣбва да се означаватъ: съставътъ на сѫда, мѣстото, деньтъ и часътъ на засѣданието, имената и прѣзимената на странитѣ, прѣдмѣта на спора, имената на свидѣтелитѣ, и най-послѣ постановеното рѣшение.

Чл. 21. По граждански искове до 20 лева, взематъ се отъ осѫдений 50 ст., а за по-голѣма сумма взема се 1 левъ.

Както тия берий, тъй и глобитѣ, които Селско Общинския Сѫдъ налага, се считатъ за приходъ на общината и постѫпватъ въ общинската касса.

Чл. 22. Когато кметътъ неможе да присѫтствува или да вземе участие въ Селско-Общинския Сѫдъ, той се замѣстя отъ помощника си.

Сѫдебнитѣ засѣдатели въ подобни случаи се замѣстватъ отъ другитѣ засѣдатели, които кмета ще повика.

IV. Обжалване рѣшенията на Селско-Общинскитѣ Сѫдове.

Чл. 23. Рѣшенията на Селско-Общинскитѣ Сѫдове не подлежѫтъ на възивъ. Противъ тѣхъ за нарушение подсѫдностьта или на други сѫществени форми отъ тоя законъ може да се подаде кассационна жалба прѣдъ Мировий Сѫдия, въ чиято околия се намира Селско-Общинския Сѫдъ.

Чл. 24. Кассационнитѣ жалби срѣщу рѣшенията на Селско-Общинския Сѫдъ се подаватъ на Мировий Сѫдия въ 15-дневенъ срокъ, считанъ отъ деньтъ, когато рѣшението е било постановено.

Чл. 25. Мировий Сѫдия разглѣдва кассационната жалба, и рѣшава дѣлото безъ повикването на странитѣ.

Чл. 26. Мировий Сѫдия ако уважи кассационната жалба, прѣпраща дѣлото на Селско-Общинския Сѫдъ, за разглѣдване въ другъ съставъ. А ако остави жалбата безъ послѣдствие, прѣписъ отъ рѣшението си заедно съ дѣлото прѣпраща на надлѣжний Селско-Общински Сѫдъ за испълнение.

V. Испълнение.

Чл. 27. Рѣшенията на Селско-Общинския Сѫдъ подлежѫтъ веднага на испълнение, ако срѣщу тѣхъ не е подадена въ опрѣдѣления срокъ кассационна жалба, или ако е подадена, оставена е отъ Мировий Сѫдия безъ послѣдствие.

Чл. 28. За испълнение на рѣшението кмета по искането на взискателя издава писменна заповѣдь за налагание запоръ върху такава часть отъ движимитѣ имоти на дължника, каквато е достатъчна да се исплати дължимото количество. За събиране глобата отъ осѫдения подобна заповѣдь издава кмета по дължность безъ никакво искание отъ странитѣ. Испълнението на тая заповѣдь кмета възлага на едного отъ сѫдебнитѣ засѣдатели.

Взискането не може да се обърне къмъ онѣзи имоти на дължника или осѫдения, които имъ сѫ необходно нуждни за поминъкъ.

Чл. 29. Слѣдъ налагането запоръ, испълнительтъ опрѣдѣля деньтъ за публичната продань. Срокътъ за проданьта не може да бѫде повече отъ 8 деня. Съ събранитѣ отъ проданьта пари, испълняющия рѣшението засѣдатель, исплаща взискателя.

Чл. 30. Когато дължникътъ има повече кредитори, а събраното количество не е достатъчно за да се исплати цѣлата дължима сумма, Селско-Общинский Сѫдъ, въ първото си засѣдание распрѣдѣля тая сумма съразмѣрно между разнитѣ взискатели.

Чл. 31. Когато стане нужда да се обърне взискането върху недвижими имоти или пъкъ глобата поради несъстоятелностьта на осѫдения да се промѣни въ запирание, кмета прѣпраща рѣшението на Мировий Сѫдия за испълнение, който въ тоя случай слѣдъ като намѣри рѣшението за правилно постѫпва по установения редъ за испълнение рѣшение или присѫди на Мировитѣ Сѫдии.

VI. Общи распорежданія

Чл. 32. Надзора на Селско-Общинскитѣ Сѫдове принадлѣжи на Мировий Сѫдия. Всѣкога когато отиде въ нѣкоя община е дълженъ да прѣгледа регистритѣ на Селско-Общинския Сѫдъ и да ги подпише като означи и датата на прѣглѣждането имъ. За всичкатѣ нередовности, които забѣлѣжи трѣбва да съобщи въ Министерството на Правосѫдието.

Чл. 33. Дължностьта на кмета въ Селско-Общинския Сѫдъ е безплатна; за нейното неиспълнение подлѣжи отъ Мировий Сѫдия на глоба отъ 5 до 50 лева.

Чл. 34. За неявяване на засѣдателя въ засѣданието на Селско-Общинския Сѫдъ или за неиспълнение на длъжностьта, която му се налага въ чл. 28-й отъ този законъ, безъ да има за това особенно уважителни причини, той са подлага отъ кмета на парична глоба отъ 5 до 50 лева.»

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по принципъ върху тоя законопроектъ?

К. Калчевъ: Инициативата, която М-ството на Правосѫдието е взело за да внесе на разглѣжданието на Нар. Събрание тоя законопроектъ заслужва благодарность отъ всички прѣдставители. Писмото, и мотивитѣ къмъ законопроекта, които се четоха, сѫ тъй хубави и тъй добрѣ изложени, щото много ясно ни се прѣдставлява до колко е необходимъ тоя законопроектъ. Съ приеманието му не само по принципъ, но и окончателно, наистина ще се избавятъ жителитѣ на всички общини отъ безбройнитѣ мѫчнотии, на които сѫ били изложени до сега. Струва ми се едва ли има нѣщо повече да се добави за нуждата отъ такъвъ законъ и мисля всичкитѣ г-да прѣдставители единодушно ще приематъ законопроекта още сега, като рѣшатъ и да се прати на коммисия.

Г. Ранчовъ: Г-да прѣдставители! Не съмъ съгласенъ да се приеме тоя законопроектъ сега, защото ще значи да приемаме законитѣ отъ ржцѣтѣ, намѣсто отъ главата. Имамъ извѣстие, че г-нъ М-ръ на Правосѫдието ще внесе процесуаленъ законъ, който ще се относи за всички други сѫдилища кассационни, окржжни и мирови. Защо сега да приемаме по-напрѣдъ тоя законъ за селско-общинскитѣ сѫдове, а не първо другия, отъ който има повече нужда. Азъ съмъ съгласенъ да се приеме и закона за Селско-Общинскитѣ Сѫдове; но казвамъ първо трѣбва да вотираме и приемемъ оня законъ, а послѣ тоя.

Шивачовъ: Не само отъ изложенитѣ мотиви на г-на М-ра, но и отъ самата практика. . . . . (Тропотъ). Нека тропатъ . . . . Всички сме убѣдени въ необходимостьта на тоя законопроектъ. Всички знаете, че за малки процесси отъ 50—100 лева странитѣ трѣбва да се явяватъ нѣколко пѫти, благодареніе на практиката, която сѫществува у насъ. Г-нъ М-ръ добрѣ е направилъ като внася сега тоя законопроектъ, който мисля се смѣташе да се внесе още презъ 1880 год., но авторитѣ му не успѣха. Трѣбва да благодаримъ всички на г-на М-ра на Правосѫдието, че се е погрижилъ за това. Защото, тоя законъ, не само странитѣ ще улесни да не ходятъ насамъ-нататъкъ по нѣколко пѫти и да харчатъ много. Но още съставътъ на едно такъво сѫдилище ще бѫде въ положение да знае работитѣ на странитѣ много по-добрѣ, тъй като той е най близо до странитѣ и тъй ще може да рѣшава по-бързо и по-справедливо. Когато много пѫти въ едно мирово сѫдилище разглѣжданието на едно дѣло отива дълго врѣме.

Едно нѣщо само има да забѣлѣжа, защо г-нъ М-ръ е турилъ заглавие «Селски-Общински Сѫдове». Както знаете има много градове, макарь и не голѣми, които може и да сѫ центрове. Сега, само въ селата ли ще има такива сѫдилища или и въ центроветѣ? Споредъ мене по-добрѣ ще бѫде законопроекта да носи заглавие само «Общински Сѫдилища». Това ще бѫде по-добрѣ, защото тогава приемамъ, че ще има такива и въ ония мѣста, които сѫ като градове. По тоя начинъ ще има улеснения всѣкадѣ.

При това за суммата ще кажа, че добрѣ ще бѫде да се приеме, щото да бѫде подсѫдна на тия сѫдилища суммата отъ 50—100 л. (Гласове: Говорете по принципъ). Съгласенъ съмъ по принципъ. (Прѣдсѣд.: Такива бѣлѣжки можете да правите въ второто четение).

Мога да правя още сега бѣлѣжки. На основание 33-й чл. отъ Правилника да се прати законопроекта на коммисия, която да има прѣдъ видъ тия бѣлѣжки, които азъ правя. (Гласове: Нѣмашъ право!) Мога да исказвамъ мнѣние. (Гласове: На второ четение).

Освѣнъ това има нужда отъ нѣкои допълнения . . . . . (Прѣдсѣд: Г-нъ Шивачевъ за такива работи ще се говори при второто четение).

Колкото за по принципъ съгласенъ съмъ да се приеме тоя законопроектъ и да се прати на коммисия. (Гласове: изчерпанъ).

Прѣдсѣд.: Счита ли Събранието за изчерпанъ въпроса? Който мисли, че въпроса е изчерпанъ, да си вдигне ржката. (Болшинство). Въпросътъ е изчерпанъ.

Ще се гласува по принципъ. Който отъ г-да прѣдставителитѣ неприема по принципъ въпросний законопроектъ да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Кога желае Нар. Събрание да пристжпи къмъ разглѣждането му членъ по членъ: сега ли или да се прати на коммисия? (Гласове: Сега. Други гласове: Да се прати на коммисия).

Градинаровъ: Г-да прѣдставители! По прѣдложението на г-на прѣдсѣдателя: сега ли да се разглѣжда членъ по членъ, или да се прати на коммисия законопроекта за Селско-Общинскитѣ Сждилища, чу се, че едни казаха сега, а други — да се прати на коммисия. Позволете ми да кажа, че съ първото мнѣние не се съгласявамъ, защото тоя законопроектъ за насъ е съвсѣмъ новъ и трѣбва да се поизучи отъ насъ, за да видимъ именно гдѣ трѣбва да се попълни и какво е излишно за да се исхвърли. Азъ вѣрвамъ Нар. Събрание ще се съгласи да не бързаме много, още по-вече, че много пжти съ такова прибързване сж оставали непълни нѣкои закони. За това тоя законопроектъ да се прати на коммисия да го изучи и като напечата доклада си да ни го раздаде, да можемъ и ние по-добрѣ да се освѣтлимъ върху законопроекта.

Прѣдсѣд.: Г. Градинаровъ прави прѣдложение да се прати тоя законопроектъ на коммисията, която да напечата свойтъ докладъ. Който неприема това прѣдложение да си вдигне ржката. (Меншество). Приема се.

Слѣдъ туй има законопроектъ отъ г-на М-ра на Правосждието за довършване на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ И. Румелия окржжни и върховно административни сждилища. Той състои отъ 5 чл. Кога желае Нар. Събрание да се чете? (Гласове: Сега). Който неприема сега да се чете тоя законопроектъ да си вдигне ржката. (Меншество). Сега ще се чете.

Секр. Халачевъ: (Чете):

«Министерство на Правосждието, No. 7537 Ноември 13 день 1887 год. гр. София.

До г-на Прѣдсѣдателя на V-то Обикновенно Нар. Събрание.

Заедно съ настоящето, като ви испращамъ: а) прѣписъ отъ Височайше одобрения докладъ подъ No. 525, съ който се разрѣшава внасянието въ Нар. Събрание законопроектътъ за довършване на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ Източна Румелия окржжни и върховно-административни сждилища; б) 250 екз. отъ казания законопроектъ и изложение на мотивитѣ по него — имамъ честь да ви моля, господине прѣдсѣдателю, да направите зависящето отъ ваша страна разпореждане за внасянието му по надлѣжний редъ въ Народното Събрание, за разглѣждане и обсждане.

Министръ: К. Стоиловъ.

Нач. на отдѣлението: Абаджиевъ.»

(Чете):

„На пьвообразното съ собственната ржка на Негово Царско Височество, написано „одобрено“ Фердинандъ.

Докладъ до Негово Царско Височество Княза.

No. 525.

Господарю!

На основание чл. 109 отъ Конституцията, имамъ честь най-покорно да моля разрѣшението на Ваше Царско Височество за да се внесе въ Народното Събрание, за разглѣждание и обсждание законопроектътъ за довършването на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ Източна Румелия окржжни и върховно-административни сждилища, състоящъ отъ петь (5) члена.

Съмъ Господарю на Ваше Царско Височество, най-покоренъ служитель и вѣренъ поданикъ.

Министръ на Правосждието: К. Стоиловъ.

Гр. София, 12 ноември 1887 год.»

(Чете):

„Изложение на мотивитѣ.

Въ бившата Източна Румелия, съгласно основнийтъ й законъ, Органически Уставъ, имаше, освѣнъ редовнитѣ сждилища, и административни сждове за разрѣшение административни распри върху жалби на частни лица или общества, които се мислятъ за увредени отъ распорежданията на административнитѣ мѣста и лица, а тъй сжщо и за разрѣшение спорове мѣжду частни лица и администрацията по причина на контракти, покупки или други съгласия, сключени отъ публичната власть на окржзитѣ или отъ главнитѣ администратори. (Членове: 60, 66, 67, 120, 121, 122, 123 и 124 отъ Органич. Уставъ). Съ въвеждането законитѣ на Княжеството и въ Южна България послѣднята получи ново сждоустройство, въ силата на което административнитѣ сждилища се унищожихж, а постжпилитѣ въ тѣхъ до тогава дѣла останаха висящи. За довършването на тѣзи послѣднитѣ азъ поискахъ мнѣнието на Върховний Кассационенъ Сждъ прѣзъ Августь мѣсецъ минжлата година, и Върховний Сждъ се произнесе, че въпроса — какъ да се довършатъ дѣлата, — е отъ законодателенъ характеръ, вслѣдствие на което се и призна за некомпетентенъ да издаде потрѣбнитѣ за довършване наставления. Въ сжщий смисьль се произнесе и Пловдивский апелативенъ сждъ.

Като се има прѣдъ видъ, че страдатъ отъ една страна, интереситѣ на частни лица по заведенитѣ отъ тѣхъ срѣщу администрацията дѣла, а отъ друга — интереситѣ на Държавата по заведѣнитѣ отъ нея срѣщу частни лица дѣла, прѣдлагамъ на удобрението на г-да прѣдставителитѣ настоящий законопроектъ.

Гр. София, Ноември 1887 год.

Министръ на Правосждието: К. Стоиловъ.»

(Чете):

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за довършването на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ Източна Румелия окржжни и върховно-административни сждилища.

Чл. 1. На общитѣ сждилища се прѣдаватъ за довършване слѣдующитѣ висящи дѣла:

а) дѣлата по искове, прѣдявени съгласно членове 67 алинея 2 и 121 ал. 2 отъ Органический Уставъ;

б) дѣлата по искове, прѣдявени съгласно членове 67 ал. 1 и 121 ал. 1 отъ Органическия Уставъ отъ частни лица, общества и общини, правата на които сѫ нарушени отъ распорежданията и рѣшенията на административнитѣ мѣста и лица, — а тъй сѫщо и дѣлата по искове за взискание възнаграждение за вредъ и убитки на сѫщото основание, — когато тѣзи установления и лица сѫ направили распорежданията вънъ отъ властьта, които имъ прѣдставатъ законитѣ.

в) дѣлата по нарушение различни специални закони и устави, като питейний, табачний и др.

Чл. 2. Всичкитѣ останали (други) дѣла отъ административнитѣ сѫдилища се прѣдаватъ на съотвѣтствующитѣ административни власти за довършване по сега дѣйствующитѣ закони.

Чл. 3. Означенитѣ въ чл. 1 висящи дѣла се довършватъ съгласно постановленията на Врем. Сѫд. Правила, като се има прѣдъ видъ станалото по дѣлото производство.

Чл. 4. Висящитѣ въ окржжнитѣ административни сѫдилища дѣла се довършватъ отъ редовнитѣ окржжни, а висящитѣ въ върховното административно сѫдилище се довършватъ отъ Пловдивский апелативенъ сѫдъ.

Чл. 5. Противъ рѣшенията на апелативния сѫдъ по тѣзи дѣла се допуща кассационна жалба съгласно правилата за учрѣждението на Върховний Кассационенъ Сѫдъ.»

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори за приеманието по принципъ на тоя законопроектъ? (Нѣма).

Ще се гласува. Който не приема по принципъ тоя законопроектъ да си вдигне рѫката. (Никой не вдига.) Приема се.

Понеже е отъ 5 чл. само, какъ желае Нар. Събрание: сега ли да се разисква членъ по членъ или? . . .

Ив. Халачовъ: Както виждате тоя законъ нѣма продължителна сила, въ сѫдебно отношение, къмъ другитѣ наши сѫдилища. Това е просто една приврѣменна мѣрка за довършване наченатитѣ дѣла въ бившитѣ административни сѫдилища, които сѫ сѫществували въ И. Румелия. Като е тъй струва ми се, че законопроекта нѣма нужда отъ специално изучване, а отъ друга страна като е съвършенно кратъкъ, да го пращаме на коммсия ще губимъ само врѣме, за това да се чете членъ по членъ сега, а утрѣ да стане третото четение.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Секретарь Халачовъ прави прѣдложение, щото още сега да се чете членъ по членъ тоя законопроектъ. Приема ли Нар. Събирание туй прѣдложение? (Гласове: Приема се.) Който отъ г-да прѣдставителитѣ не приема туй прѣдложение, да си вдигне рѫката. (Приема се.)

Секр. Ив. Халачовъ: (Чете):

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за довършванието на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ Източна Румелия окржжни и върховно-административни сѫдилища.»

Заглавие става. (Чете):

„ЗАКОНЪ

за довършванието на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ Източна Румелия окржжни и върховно-административни сѫдилища.»

«Чл. 1. На общитѣ сѫдилища се прѣдаватъ за довършване слѣдующитѣ висящи дѣла» . . . . . .

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Давамъ 5 мин. отпускъ.

(Слѣдъ отпускъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Засѣданието се продължава. Г-нъ секретарь ще чете членъ по членъ законопроекта.

Секр. Ив. Халачовъ: (Чете):

„ЗАКОНЪ

за довършванието на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ Източна Румелия окржжни и върховно-административни сѫдилища.»

Прѣдсѣд.: Ще се тури гласуване заглавието, както се прочете. Г-нъ Василъ Стояновъ има думата.

Василъ Стояновъ: Азъ прѣдлагамъ въ заглавието да се каже: «Законъ за довършванието на останалитѣ висящи дѣла» и т. н. Само думата останалитѣ да се прибави.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Василъ Стояновъ прѣдлага да се каже: «Законъ за довършванието на останалитѣ» и пр. . . .

М-ръ Д-ръ К. Стоиловъ: Това наистина може да се приеме, ако почитаемото Нар. Събрание мисли, че то изразява по-голѣма смисъль. Азъ отъ своя страна нѣмамъ нищо противъ.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува заглавието тъй както се прочете отъ г-нъ секретарь. Който го неприема да си вдигне рѫката. (Приема се).

Секр. Ив. Халачовъ: (Чете):

«Чл. 1. На общитѣ сѫдилища се прѣдаватъ за довършване слѣдующитѣ висящи дѣла:

а) дѣлата по искове, прѣдявени съгласно членове 67-й алинея 2-а и 121 ал. 2-а отъ Органический Уставъ;

б) дѣлата по искове, прѣдявени съгласно чл. 67-й ал. 1-а и 121 ал. 1-а отъ Органический Уставъ отъ частни лица, общества и общини, правата на които сѫ нарушени отъ распорежданията и рѣшенията на административнитѣ мѣста и лица, — а тъй сѫщо и дѣлата по искове за взискание възнаграждение за вредъ и убитки на сѫщото основание, — когато тѣзи установления и лица сѫ направили распорежданията вънъ отъ властьта, които имъ прѣдоставатъ законитѣ.

в) дѣлата по нарушение различни специални закони и устави, като питейний, табачний и др.»

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по прочетений чл. 1-й? (Нѣма.) Ще се гласува. Който го неприема да си вдигне рѫката. (Приема се).

Секр. Ив. Халачовъ: (Чете):

«Чл. 2. Всичкитѣ останали (други) дѣла отъ административнитѣ сѫдилища се прѣдаватъ на съотвѣтствующитѣ административни власти за довършване по сега дѣйствующитѣ закони.» (Приема се).

(Чете). «Чл. 3. Означенитѣ въ чл. 1-й висящи дѣла се довършватъ съгласно постановленията на Врем. Сѫд. Правила, като се има прѣдъ видъ станалото по дѣлото производство.» (Приема се).

(Чете): «Чл. 4. Висящитѣ въ окржжнитѣ административнитѣ сѫдилища дѣла се довършватъ отъ редовнитѣ окржжни, а висящитѣ въ Върховното Административно сѫдилище се довършватъ отъ Пловдивский Апелативенъ Сѫдъ.» (Приема се).

(Чете): «Чл. 5. Противъ рѣшенията на Апелативния Сѫдъ по тѣзи дѣла се допуща кассационна жалба съгласно правилата за Учрѣждението на Върховний Кассационенъ Сѫдъ.» (Приема се).

Прѣдсѣд.: Кога желае Нар. Събрание да стане гласуването изцѣло на настоящия законъ? (Гласове: Въ слѣдующето засѣдание.)

Слѣдъ това на дневенъ редъ иде законопроектътъ за нѣкои измѣнения и допълнения отъ Мировото Гражданско Сѫдопроизводство. Кога Нар. Събрание желае да се чете тоя законопроектъ? (Едни гласове: Да се раздаде пьрво. Други гласове: Сега да се чете.) Който нежелае сега да се чете да си вдигне рѫката. (Меншество). Сега ще се чете.

Н. Шивачовъ: Искамъ думата прѣди да се чете.

Прѣдсѣд.: Слѣдъ като се чете тогава ще ви дамъ думата. Г-нъ секретарь се замолява да го прочете.

Секр. Каракашовъ: (Чете):

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за нѣкои измѣнения и допълнения отъ Мировото Гражданско Сѫдопроизводство.

Членъ пьрвий отъ Гражданското Мирово Сѫдопроизводство да се измѣни така:

Подъ вѣдомството на Мировитѣ Сѫдии подлежѫтъ:

а) всѣкакви граждански и търговски искове, на които цѣната не надминува хиляда лева;

б) искове за запазване и възстановление владѣнието на недвижими имущества, когато не се е минало повече отъ шесть мѣсеци отъ какъ се е нарушило владѣнието имъ;

в) искове за всѣкакви права за ползуване и участие отъ недвижими имущества.

Като членъ третий отъ сѫщото Сѫдопроизводство да се приложи:

Подъ вѣдомството на Мировий Сѫдия не подлежатъ:

а) исковетѣ за право на собственность или за право на владѣние недвижимо имущество, което е утвьрдено по установений порядъкъ;

б) искове съпрѣжени съ интереситѣ на хазната, и

в) искове подсѫдни на Общинско-Селскитѣ Сѫдилища.

Забѣлѣжка: Мировитѣ Сѫдии испращатъ на Окрѫжний Сѫдъ, въ окрѫгътъ на който се намиратъ всичкитѣ стѫпили у тѣхъ до издаването на настоящия законъ дѣла, които не подпадатъ подъ тѣхната компетентность спорѣдъ настоящия законъ. За разглѣждането на тѣзи дѣла Окрѫжния Сѫдъ не взема гербови и други мита.“

Н. Шивачовъ: Мнозина отъ г-да прѣдставителитѣ мисля знаятъ, че тѣзи нещастни 1 и 3 членове отъ Мировото Гражданско Сѫдопроизводство най-много се измѣняватъ. Бившийтъ М-ръ на Правосѫдието г-нъ Радославовъ ги промѣнва и сега г-нъ М-ръ на Правосѫдието Стоиловъ тоже ги промѣнява.

Тъй като сега ни се раздава този законопроектъ, прѣди да се пристѫпи къмъ разглѣждането му, за да имаме врѣме да го изучимъ, моля г-на М-ра да ни каже, какви сѫ биле причинитѣ, които сѫ го накарали да иска измѣнението на чл. чл. 1 и 3 отъ Мировото Гражданско Сѫдопроизводство, а разискванията, за приемането му по принципъ, да станѫтъ въ слѣдующето засѣдание.

Прѣдсѣд.: По принципъ значи съгласни сте.

Н. Шивачовъ: Въ слѣдующето засѣдание да стане приемането на законопроекта по принципъ.

Прѣдсѣд.: Нар. Събрание рѣши днесь да се чете и се прочете, слѣдователно, сега ще се разисква и за приемането му по принципъ.

Н. Шивачовъ: Добрѣ, Нар. Събрание може да рѣшава, но работата е, че ний сега го зимахме въ рѫцѣ. Затова казвамъ, че за да може Нар. Събрание да се произнесе, трѣбва пьрво да знае какви сѫ и защо се правятъ тия измѣнения, и да има врѣме да ги изучи за да се произнесе. Зарадъ туй. . . . . .

Прѣдсѣд.: Г-нъ Славковъ има думата.

Н. Шивачовъ: Азъ не съмъ още свьршилъ. За да може да се. . . . . .

Прѣдсѣд.: Моля ви, нѣмате думата.

Н. Шивачовъ: Азъ казвамъ, че за да може Нар. Събрание да се произнесе, трѣбва да изучи прѣдшедствующитѣ измѣнения...

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Г-нъ Шивачовъ! Отнемамъ ви думата.

П. Славковъ: Вий виждате, г-да прѣдставители, че г-нъ Шивачовъ свѣщъ е запалилъ и трьси само причина за да се закачи, на всѣко прѣдложение, на всѣки законопроектъ (Н. Шивачовъ: Не е тъй. Това е лично докачение и г-нъ прѣдсѣдателя мълчи.) И ето, че и сега неистьрва и тоя пѫть случайтъ, когато Нар. Събрание вече рѣши да се чете внесенийтъ законопроектъ и, когато бѣше дума: приема ли се по принципъ или не, негова милость става и прави прѣдложение, като казва, че това рѣшение трѣбвало да се забрави, да се не зимало въ внимание отъ Нар. Събрание, и туй послѣдньото да се върнело отъ рѣшението, което е земено отъ него, и да се оставялъ настоящия законопроектъ да се чете втори пѫть. Тъй щото, въ това азъ невиждамъ освѣнъ, че г-нъ Шивачовъ се домогва и, ако ний направимъ това, той отпослѣ да се изсмѣй въ лицето на народнитѣ прѣдставители.

Моля ви, веднѫжъ рѣшено нѣщо, чете се законопроектътъ, неоставаше друго освѣнъ, да се произнесе Нар. Събрание ако приема по принципъ, добрѣ, ако ли пъкъ неприема, да отблѫсне внесения законопроектъ. Понататъкъ да се отлага за повторно четение и тогава да се говори по принципъ, другъ вѣрвамъ да нѣма, освѣнъ г-нъ Шивачовъ да желае.

Прѣдсѣд.: Има ли другъ още нѣкой да говори по принципъ?

Н. Шивачовъ: Искамъ думата.

Прѣдсѣд.: Отнета ви е думата по този въпросъ. Г-нъ Захария Стояновъ има думата.

Зах. Стояновъ: Азъ се чудя, г-да прѣдставители, какъ не можете да разберете ролята на нѣкои наши събратия г-да прѣдставители, които не сѫ дошле тукъ за друго, освѣнь да се мѫчатъ въ всѣко нѣщо какъ да правятъ спѫнки въ дѣлата на Нар. Събрание. Затова, на прѣдложението като на г-на Шивачова и на неговитѣ събратия да не се чудите никакъ, защо и съ каква цѣль се тѣ правятъ.

Тукъ се дава на разглѣждание законопроектъ за ликвидиране на бившата Източна Румелия, щото нетрѣбва и дума да става за забавление. (Гласове: Не е тъй).

Прѣдсѣд.: Ще се тури на гласуване. Който неприема настоящийтъ прочетенъ отъ г-на секретаря законопроектъ, да си вдигне рѫката. (Приема се). Какъ желае Нар. Събрание, веднѫга ли да се пристѫпи къмъ разглеждането му членъ по членъ, или да се прати на коммисия? (Гласове: Въ слѣдующето засѣдание да се разглѣда. Други гласове: Сега да се чете членъ по членъ)

П. Славковъ: Напротивъ, азъ мисля по-добрѣ ще направимъ, ако за въ идущето засѣдание се отложи да се разглѣда тоя законопроектъ, а сега да вземемъ рѣшение да се прѣдаде на коммисия, която да го изучи и да напечата докладътъ си. (Гласове: Съгласни).

Я. Д. Матакиевъ: Г-да прѣдставители! И азъ мисля, касателно до тоя законопроектъ, че трѣбва да се прати на коммисия за изучване, която да си направи доклада и да го прѣдстави на Нар. Събрание. И то именно затова, че тоя законопроектъ на погледъ дѣйствително и да е мъничъкъ, да се състои отъ 2—3 члена, които се измѣняватъ, обаче по материалътъ, който съдържа, е отъ голѣма важность. Измѣнява се една процедура, която до сега е съществувала по единъ начинъ, а сега се промѣнява по другъ начинъ.

Тъй прибързано, мисля, не трѣбва да правимъ, че както виждаме, въ много отъ Българскитѣ закони има много погрѣшки, като сж правени все тъй види се прибързано и въ тѣхъ се срѣщатъ много противорѣчия. Затова, нѣка по-бавно, по-малко да работимъ, но здраво, най-добро нѣщо да направимъ. Съ това не искамъ да кажа, че законопроектътъ не е добъръ, но че ний въ правото сме си да го изучимъ добрѣ по-напрѣдъ и послѣ да го разглѣждаме. Затова, азъ мисля, по-добрѣ е да се разисква въ друго засѣдание, слѣдъ като се разглѣда и изучи отъ коммисията, толкозъ по-вече, че тоя законопроектъ днесь се прѣдставя и ни се раздава, а ний още не сме го прочели и разбрали.

Д. Ц. Коцовъ: Г-да прѣдставители! Азъ не могж да се съглася съ исказанното мнѣние отъ г-на Славкова и г-на Матакиева, именно, че състоящийтъ се — тъй да се каже отъ 2—3 члена законопроектъ, трѣбва да се отложелъ за сега, да се прѣдаде на коммисия и, въ едно слѣдующе засѣдание да се разглѣда, защото, ако и да билъ малъкъ, но билъ твърдѣ важенъ.

Страшилото, което плаши г-на Матакиева, че не сме го били изучили, че причинитѣ за тия измѣнения не сме знаяли, чини ми се, че доста уважаемийтъ г-нъ М-ръ на Правосъдието ще стане и ще каже причинитѣ, които сж го накарали да направи измѣненията на нѣкои членове отъ Мировото Гражданско Съдопроизводство. И азъ моля почитаемийтъ г-нъ М-ръ, ако не счита за излишно, да бѫде тъй добъръ да стане и каже сега още тия причини, да даде потрѣбнитѣ обяснения и да свършимъ една работа, която на мѣсто да се протака цѣла недѣля, да се свърши още сега. Защото, и тъй нѣмаме по-вече врѣме на расположение за да се бавимъ. Затова, азъ моля г-на М-ра още сега да даде тия разяснения.

М-ръ Д-ръ К. Стоиловъ: Г-да прѣдставители! Азъ съмъ готовъ още днесь да изложя мотивитѣ, които сж ме накарали да направя тия измѣнения на чл. чл. 1-й и 3-й отъ Мировото Гражданско Съдопроизводство. Прѣди обаче да направя това, ще да дамъ право на тия г-да прѣдставители, които, при всичко, че настоящийтъ законъ е кратъкъ, му прѣдадохж голѣмо принципално значение.

Дѣйствително, истинското значение на прѣдложението, което права е важно, че то измѣняза сѫществующата до днесь практика за подсѫдностьта на гражданскитѣ спорове въ нашитѣ сѫдилища. Но понеже въпросътъ е да се разглѣда ли днесь прѣдставенийтъ законопроектъ или да се прати на коммисия, то, ако днесь изложя на пространно мотивитѣ за въвеждането на тия измѣнения въ Мировото Гражданско Съдопроизводство, безъ да влиза Нар. Събрание въ разискване, ще бѫде единъ излишенъ трудъ; т. е., ще трѣбва два пѫти да се искаже и повтори едно и сѫщото. Нѣмамъ нищо противъ това, което се иска; напротивъ желая прѣдложението да се прати на коммисия, на която ще се дадѫтъ всичкитѣ статистически данни за рѣшенията на Мировитѣ Съдии, и разнитѣ дѣла, които постѫпватъ въ тѣхъ. Щомъ рѣшите на коммисия да се прати, отъ тамъ като пакъ се внесе тукъ за разглеждание членъ по членъ, тогава по-пространни разяснения, ако коммисията не приеме заключенията или разясненията, които ще ѝ прѣдставя — ще да дамъ на почитаемото Нар. Събрание.

Затова, прѣди да изложа мотивитѣ за направенитѣ измѣнения на тия два члена въ Мировото Гражданско Съдопроизводство, желая да зная мнѣнието на Нар. Събрание, ако е то за да се прати законопроекта на коммисия, считамъ за излишно да се прави туй, което искате. Защото, трѣбва днесь да кажа това, което послѣ въ коммисията и при докладването ѝ мога да кажа. Ако ли пакъ Нар. Събрание желае да се произнесе днесь и да разглѣда проекта, азъ съмъ готовъ още сега да дамъ всички мотиви и разяснения по въпросътъ. (Ржкоплѣскание).

К. Калчовъ: Както каза г-нъ М-ръ, слѣдъ като се внесе отъ коммисията за докладване тукъ тоя законопроектъ, тогава ще да се дадѫтъ по-нататъшни разяснения, затова азъ неразбирамъ, защо стават възражения. Колкото за възраженията на г-на Матакиева и г-на Славкова за прѣпращането настоящийтъ законопроектъ на коммисия, тѣ сж умѣстни. Настоящийтъ законопроектъ установява единъ редъ, по който нѣкои спорни граждански искове се прѣдавѫтъ подъ вѣдомството на Мировитѣ Съдии, а нѣкои се отнемѫтъ, като искове, за право на собственность. Сега, незная защо се иска днесь още да се разглѣда безъ да бѫде разглѣданъ прѣдварително отъ коммисията.

Азъ мисля, най-справѣдливо е да се прѣдаде на коммисия, която може да изиска всички свѣдѣния и разяснения по работата, върху която ще се произнесе и, слѣдъ като доде тукъ да докладва, ний тогава можемъ да приемемъ законопроекта или да го отбъснемъ.

Мисля, че по-вече разисквания да стават нѣма нужда, и прѣдлагамъ въпросътъ за исчерпанъ.

Прѣдсѣд.: Счита ли Нар. Събрание въпросътъ за исчерпанъ? Който приема въпросътъ за исчерпанъ да си вдигне ржката. (Приема се).

Има прѣдложение отъ г-на Славкова подкрѣпено отъ г-на Матакиева за да се прѣдаде въпросний законопроектъ на коммисия. Който отъ г-да прѣдставителитѣ неприема това прѣдложение на г-на Славкова, да си вдигне ржката. (Приема се).

Слѣдъ това, има да съобщя, че отъ М-вото на Финанситѣ е постѫпила конвенция за свързването Сърбскитѣ и Българскитѣ желѣзно-пѫтни линии между Пиротъ и Цариброд.

Кога желае Нар. Събрание да се чете? (Гласове: Сега). Който нежелае сега да се чете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Сега ще се чете.

Секр. Каракашовъ: (Чете):

„КОНВЕНЦИЯ

за свързването сръбскитѣ и българскитѣ желѣзнопѫтни линии между Пиротъ и Цариброд.

Правителството на Сърбското Кралство и Правителството на Българското Княжество, желающи да уредятъ чрѣзъ особенна конвенция условията, по които ще се свържатъ Сърбскитѣ и Българскитѣ желѣзнопѫтни линии, между Пиротъ и Цариброд и дѣйствуватъ пограничнитѣ станции, назначихѫ въ тоя случай за свои делегати.

Сърбското Кралско Правителство, Г-нъ Димитръ Стояновичъ Директоръ на Желѣзнопѫтнийтъ Отдѣлъ при Министерството на Обществеиитѣ Сгради; и Г-нъ Миланъ Милашиновичъ инжинеръ при Министерството на Обществеиитѣ Сгради.

А Българското Правителство, Г-нъ Петко Поповъ, Директоръ на Обществеиитѣ Сгради; и

Г-нъ Димитръ Ивановъ, Началникъ на Отдѣление при Министерството на Финансиитѣ.

Които слѣдъ размѣнявание пълномощнитѣ си, намѣрени по изискуемата се форма, се съгласихѫ врѣзъ слѣдующитѣ членове:

Експлоатация.

Членъ 1.

Царибродската станция ще бѫде съединителната за служ бата по експлоатацията на двѣтѣ държави.

Слѣдователно прѣдаването и приемането влаковетѣ, както и пограничнитѣ дѣйствия относително службата на експлоатацията на двѣтѣхъ държави ще се извършва въ Царибродската станция.

Членъ 2.

Службата по експлоатацията въ Царибродската станция ще се извършва за смѣтка и отъ персоналътъ на Българската Администрация, която ще управлява тая станция и ще носи цѣлата отговорность.

Членъ 3.

Администрацията на Сърбскитѣ Желѣзнопѫтни линии ще се прѣдставлява въ Царибродската станция отъ единъ чиновникъ и помощникътъ му.

Прѣдставителтъ не ще има правото да дава никакви прями заповѣди по службата въ станцията, нъ той може да съобщава мнѣнията и забѣлѣжкитѣ си на Началникътъ на станцията зависящъ отъ Българската Администрация.

Въ всѣкий случай никакво испращание влакове къмъ Пиротъ не може да се извърши безъ прѣдварителното съгласие и разрѣшение на Сърбскийтъ прѣдставитель.

Освѣнъ това съставътъ на влаковетѣ прѣдназначени за Пиротъ ще се извършва по исканието и съдѣйствието на сѫщийтъ прѣдставитель.

За тръгването на влаковетѣ отъ Пиротъ, както и за закъсняванията имъ ще се увѣдомява Началникътъ на станцията всѣкога и своевръменно чрѣзъ Сърбскийтъ прѣдставитель.

Членъ 4.

Часоветѣ за съотвѣтствуването на влаковетѣ ще се остановятъ по взаимно съгласие отъ двѣтѣхъ администрации безъ нарушение постановленията на Convention à quatre отъ 9-й Май 1883 год.

Въ случай закъснявание на влаковетѣ двѣтѣхъ договорящи се страни отъ сега се съгласяватъ да се чакатъ взаимно 20 минути за прямитѣ пѫтнически влакове, и 30 минути за другитѣ пѫтнически влакове, въ случай че тия послѣднитѣ си съотвѣтствуватъ.

Измѣненията въ часоветѣ и пѫтописитѣ на другитѣ мѣстни влакове, както и въ тарифитѣ, ще се полагатъ въ дѣйствие отъ една изъ двѣтѣхъ администрации на желѣзнопѫтнитѣ линии, само слѣдъ като сѫ се формално съобщили петнадесеть дни по прѣди на другата администрация и публиката.

Членъ 5.

За да се осигори съотвѣтствуването на влаковетѣ, остановява се още отъ сега (освѣнь ако се видоизмѣни отъ послѣ), че разликата въ врѣмето между София и Бѣлградъ ще е 35 минути, а между София и Будапещъ 41 минута.

Членъ 6.

Тарифитѣ що ще се употрѣбятъ врѣзъ съединителнийтъ откѫсъ между Пиротъ и Цариброд ще сѫ ония, що би били въ сила врѣзъ главнитѣ желѣзнопѫтни линии на Сърбската държава.

Двѣтѣхъ Администрации ще участвуватъ въ доходитѣ на тоя съединителенъ откѫсъ отъ линията, споредъ числото километри врѣзъ територията имъ.

Членъ 7.

Постановленията на Convention à quatre гарантиратъ на договорящитѣ страни правото да си остановятъ, както щѫтъ мѣстнитѣ тарифи, нъ като се има прѣдъ видъ поетото отъ договорящитѣ се страни задължение, да приспособятъ сѫщитѣ тарифи въ международнийтъ трафикъ, Българското Правителство се съгласява отъ сега да приспособи за свойтъ трафикъ сѫщитѣ раздѣления на тарифитѣ, които иматъ сила въ Сърбия.

Прието е, че Българското Правителство си запазва свободата да останови прѣвозочнитѣ цѣни за мѣстнийтъ си трафикъ, както и класификацията на стокитѣ.

Членъ 8.

Тракцията врѣзъ желѣзнопѫтнийтъ откѫсъ находящъ се между Сърбско-Българската граница и Царибродската станция ще се извършва безъ възмездно отъ Администрацията на Сърбскитѣ държавни желѣзнопѫтни линии.

Членъ 9.

Администрацията на държавнитѣ Сърбски желѣзнопѫтни линии ще остава единственната отговорна за повръдитѣ и повѣрванията на подвижнийтъ материалъ, хора и стоки, причинени отъ нещастията, които могли би да се случатъ по експлоатирането, откѫсътъ между границата и Царибродската станция, безъ самата тая станция. Ще се исключаватъ стаиалитѣ повръди отъ непрѣодолима сила, както и ония происходящи отъ недостатъци констатирани по установенийтъ редъ въ поддрѣжката на пѫтьтъ, които ще сѫ въ тѣгоба на Българското Правителство.

Сърбската Администрация ще бѫде тоже отговорна за повредитѣ произтекающи отъ сторенитѣ погрѣшки отъ персоналътъ ѝ въ Царибродската станция и констатирани по установенийтъ редъ.

Въ случай, когато отговорностьта ще се раздѣля между двѣтѣхъ администрации било по причина на участвуването персоналътъ имъ, било по недостатъци на принадлѣжащийтъ всѣкиму материалъ, разноскитѣ що би послѣдвали, ще се распрѣдѣлятъ помежду имъ наполовина.

Членъ 10.

Българското Правителство ще даде въ расположението на Администрацията на Сърбскитѣ държавни желѣзнопѫтни линии едно помѣщение за канцелария на Сърбскийтъ представитель и помощникътъ му и въ което ще се настанятъ телеграфнитѣ апарати на Сърбската Администрация, още и жилище за прѣдставителътъ, състоящe се отъ двѣ стаи, готварница, прустъ и малка изба, безъ да иска за това възнаграждение, наемъ или обезщетение отъ Сърбското Правителство.

Споменѫтийтъ телеграфический апаратъ ще служи исключително за испращанието депеши относящи се до службата на експлоатацията.

Членъ 11.

Българското Правителство се задължава да даде на съединителната Царибродска станция нуждното расширение за да отговаря на трѣбованията на експлоатацията.

Членъ 12.

Знаковетѣ връзъ откѫсътъ отъ линията между Сърбо-Българската граница и Царибродската станция ще бѫдѫтъ подобни на приетата отъ Администрацията на Сърбскитѣ желѣзнопѫтни линии система.

Сръбското Правителство имѣйки прѣдъ видъ поетитѣ отъ чл. 8 алинея 3 отъ Convention à quatre задължения, приело е знаковетѣ употрѣбими въ Австро-Унгария съ едно малко видоизмѣнение за употрѣбяването черената краска, Българското правителство се съгласява да приеме сѫщото видоизмѣнение.

Членъ 13.

Администрацията на Българскитѣ желѣзнопѫтни линии ще извършва на свои разноски поддържанието откѫсътъ на линията между границата и Царибродската станция.

Администрацията на Сърбскитѣ желѣзнопѫтни линии, която ще извършва тракцията на споменѫтийтъ откѫсъ и като е сѫщеврѣменно отговорна за повредитѣ и покварванията прѣдвидени въ чл. 9 отъ настоящата конвенция си задържа правото да се запознае съ състоянието на пѫтьтъ посрѣдствомъ едного отъ своитѣ чиновници испратенъ за тая цѣль, и нотифиранъ на Българската Администрация, която ще се увѣдоми прѣдварително и за прѣглѣданията му на линията.

Членъ 14.

Прѣдаването и приемането на стокитѣ въ пълни вагони и колети въ Царибродската станция, както и производството по рекламацинтѣ ще стават споредъ правилницитѣ, които ще се съставятъ по взаимно съгласие отъ двѣтѣхъ администрации въ единъ срокъ отъ шесть мѣсеца отъ датата на подписването настоящата конвенция.

Членъ 15.

За усигоряване прямийтъ прѣвозъ на стокитѣ и размѣняването на подвижнийтъ материалъ, двѣтѣхъ администрации на желѣзнопѫтнитѣ линии трѣбва да установятъ въ срокътъ прѣдвиденъ въ чл. 14 единъ правилникъ за употрѣбяването и движението връзъ една отъ двѣтѣхъ територии на материалътъ идущъ отъ другата. Тоя правилникъ ще опрѣдѣля начинътъ по който материалътъ ще се прѣдава или повраща, врѣмето прѣзъ което ще може да стои връзъ другата територия, наемната цѣна, обезщетенията за повреждания, глобитѣ за закъсняванията и пр.

Членъ 16.

За спазване еднообразието въ службата по прѣвозването пѫтницитѣ и стоки и за улѣснение трафикътъ между двѣтѣ страни, Българското Правителство се обѣщава да уподоби правилникътъ си за експлоатацията, колкото е възможно на дѣйствующийтъ въ Сърбия.

Членъ 17.

Смѣткитѣ по експлоатацията между двѣтѣхъ администрации, ще се уравнятъ ежемѣсечно и по начинътъ що ще има да се установи отъ тѣхъ испослѣ.

Членъ 18.

Всичкитѣ устни или писменни съобщения между двѣтѣхъ администрации по службата на експлоатацията ще стават на Френский языкъ.

Митници.

Членъ 19.

Митническитѣ дѣйствия отъ Сърбска страна ще стават въ Пиротъ, а отъ Българска въ Царибродъ; това обаче не исключава, щото митническитѣ чиновници на една отъ договорящитѣ се страни да извършватъ прѣглежданията си — за улѣснение на трафикътъ и за спазване интереситѣ на двѣтѣхъ — връзъ територията на другата страна близо при пограничната митница. Обаче, споредъ нуждитѣ, ще станѫтъ въ това отношение, частни спогождения.

Освѣнъ това, двѣтѣхъ правителства си запазватъ правото да поставятъ въ влаковетѣ между Пиротъ и Царибродъ митнически чиновници, които ще се возятъ даромъ.

Членъ 20.

Митническитѣ чиновници и на двѣтѣхъ страни ще се стараятъ взаимно и съвмѣстно да прѣдпазватъ или откриватъ всѣко опитване за измама или контрабанда и ще си съобщаватъ единъ другиму всичкитѣ свѣдения ползующи службата.

Членъ 21.

Остановенитѣ въ надлѣжнитѣ станции на двѣтѣхъ страни митнически писалища ще съобщаватъ, безъ прѣпрождание на книжята и при първото поискване отъ висшитѣ митнически чиновници на другата страна, входящитѣ и исходящитѣ си регистри съ оправдателнитѣ документи.

Членъ 22.

Чиновницитѣ на едната дьржава, живущи по силата на настоящата конвенция въ територията на другата, се освобождаватъ отъ всяки прями и лични даждия, както и отъ всѣка опълченска служба.

Нужднийтъ материалъ за Сърбската Администрация на служба въ Царибродската станция, както и предметитѣ прѣдназначени за обзаведението на чиновницитѣ и семѣйствата имъ, що ще живѣятъ тамъ, ще се освобождаватъ отъ митнически налози.

Паспортнитѣ формалности не ще се налагатъ на тия чиновници, достатъчно е удостовѣрението на чиновническото имъ качество.

Членъ 23.

Нито въ локомотивитѣ или тендеритѣ, нито пъкъ въ вагонитѣ за стоки прѣдназначени да минаватъ границата, не трѣбва да се намиратъ тайни или мѫчни за откривание отдѣления, въ които да могѫтъ се турна стоки.

Пѫтническитѣ вагони не трѣбва да съдьржатъ никакви отдѣления, въ които да могѫтъ се турна стоки или вещи, безъ особно разрѣшение отъ митническитѣ власти.

Членъ 24.

Стокитѣ положени отъ мѣстото на испращанието имъ въ пломбирани вагони и прѣдназначени за транзитъ или за нѣкоя вѫтрѣшна митница на страната въ която влизатъ, освобождаватъ се отъ прѣглѣдвание въ пограничнитѣ митници и могѫтъ, ако стане нужда, да се прѣтоварятъ въ други вагони за пломбирание. Прѣхвьрлянията ще ставатъ въ единъ срокъ отъ 24 часа.

Стокитѣ немогѫтъ премина границата и въ двѣтѣхъ посоки, освѣнъ въ затворени съ кулиси вагони. Употрѣблението отворени вагони се позволява само въ случай че естеството на стоката би исключило прѣвозванието ѝ въ вагони съ кулиси.

Въ случай, че колетитѣ не би напълнили единъ вагонъ, може да се употрѣбятъ подъ видъ на исключение сандѫци или кошове подходящи за пломбирание и одобречи отъ митницата на страната, въ която ще влезѫтъ.

Членъ 25.

Въобще митническитѣ прѣглѣдвания и испращания пѫтническитѣ багажи и колети съ голѣма скорость, прѣносвани отъ пѫтническитѣ влакове, ще ставатъ въ двѣтѣхъ погранични митници.

Членъ 26.

Обаче по исканието било на администрацитѣ на двѣтѣхъ желѣзнопѫтни линии било на пѫтницитѣ, митническитѣ прѣглѣждания въ пограничната станция на записанитѣ на пѫтници багажи, може да се отложѫтъ за вѫтрешнитѣ митници опълномощени за тая цѣль.

Горѣпомѣнѫтото искание ще се отправя до входната митница, и ще се придружава отъ пѫтнический листъ за пѫтническитѣ багажи, и товарителенъ листъ и полици за колетитѣ испращани съ голѣма скорость.

Членъ 27.

Стокитѣ съ голѣма скорость пристигающи съ пѫтническитѣ влакове и прѣдназначени за транзитъ, или за една вѫтрѣшна въ входната страна митница, ще се испращатъ както пѫтническитѣ багажи.

Членъ 28.

Всичкитѣ други колети прѣвозвани отъ пѫтническитѣ влакове ще се подлагатъ на условията за влаковетѣ за стоки.

Членъ 29.

Митническитѣ администрации на двѣтѣхъ страни ще вематъ нужднитѣ мѣрки, щото числото на чиновницитѣ въ всяка станция, както и работнитѣ часове, да бѫдѫтъ колкото е възможно въ съразмѣрность съ нуждитѣ, точно оцѣнени, на желѣзнопѫтната служба, и по начинъ да се обеспечава както нощемъ тъй и денемъ било въ празднични или въ дѣлнични дни:

1) испращанието пѫтническитѣ багажи и стокитѣ съ голѣма скорость чрѣзъ прямитѣ и съотвѣтствующитѣ влакове, когато мѣжду пристиганието и тръгванието на бързитѣ влакове ще има поне двадесеть минути, а за осталитѣ пѫтнически тренове тридесеть;

2) освобождаванието даденитѣ обязателства на митницитѣ и провѣряванието стокитѣ презъ времето за дѣйствителна служба въ пограничната станция, тъй щото нуждното прѣтоварване, да се извьршва въ всѣкой случай въ единъ срокъ отъ 24 часа.

Членъ 30.

За пощенскитѣ колети митническитѣ прѣглѣждания ще се извьршватъ едновременно съ прѣдаванието имъ отъ едната пощенска администрация на друга споредъ дѣйствующитѣ правилници и закони въ страната.

Членъ 31.

Прието е, че чрезъ настоящата конвенция не се измѣняватъ въ нищо законитѣ на двѣтѣхъ дьржави относително слѣдуемитѣ се наказания въ случай на измама или нарушение, нито на онния, запрѣщающи или ограничающи внасянието, изнасянието или транзѣтътъ на веществата, и че митническитѣ администрации на двѣтѣхъ дьржави оставатъ свободни да прозѣряватъ стокитѣ и испълнятъ други формалности въ пограничнитѣ писалища въ случай, че подозиратъ нѣкоя измама.

П о л и ц и я.

Членъ 32.

Царибродската станция, като е само съединителна въ отношение службата по експлоатацията, България ще упражнява въ нея, както и по откѫсътъ до Българо-Сърбската граница, пълно териториално владичество, както и правото за сѫдение и полицейско распореждание.

Членъ 33.

Двѣтѣхъ договорящи страни взаимно си обѣщаватъ да не даватъ съзнателно никоя служба по постоветѣ създадени чрезъ силата на настоящата конвенция врьзъ територията на другата страна, на лица осѫдени за обикновенни прѣстѫпления или про-

стѫпки, за контрабанда или важни нарушения на финансовитѣ закони.

Тѣ се обвързватъ да наложатъ тоже сѫщитѣ задължения на своитѣ концесионери.

Членъ 34.

Въ случай, че чиновникътъ на едната страна, допустнатъ чрезъ службата си да дѣйствува или живѣе врѫзъ територията на другата страна, се би призналь за виновенъ въ прѣстѫпления или злодѣяния, граждански или политически, или пъкъ само въ нарушения законитѣ, двѣтѣхъ правителства се взаимно обвързватъ немедленно да го замѣстятъ.

Членъ 35.

Въ отношение на службата си и дисциплината, чиновницитѣ и служащитѣ на една отъ договорящитѣ се държави, прѣбивающи по силата на настоящата конвенция врѫзъ територията на другата, зависятъ исключително отъ правителството, което ги е назначило.

Относително тоя персоналъ, правителствата си задържатъ правото, да правятъ изслѣдвания, противъ собственнитѣ си поданници, находящи се на самата служба, за всѣко прѣстѫпление или злодѣяние извършено въ тая държава, да завѣдватъ всичкитѣ граждански дѣла за опекунство и настойничество, а особенно да разрѣшаватъ наслѣдството и да обявяватъ за несъстоятелно имуществото на спомѣнатитѣ чиновници или служащи и да пристѫпватъ къмъ случайното ликвидиране.

Договорящитѣ се правителства ще указватъ взаимно, въ всичкитѣ тия случаи нуждата и законна помощь на надлѣжнитѣ власти.

Телеграфъ.

Членъ 36.

Телеграфната линия на Сърбскитѣ желѣзници, ще се свърже съ телеграфната линия на Българскитѣ, при пограничната съединителна точка на желѣзницитѣ.

Членъ 37.

Телеграфътъ на Българскитѣ и Сърбскитѣ желѣзнопѫтни линии, основанъ както се каза въ горнийтъ 36 членъ, ще служи за нуждитѣ на експлоатацията на желѣзнопѫтнитѣ линии и размѣненитѣ увѣдомления по него, ще се освобождаватъ отъ такси.

Двѣтѣхъ правителства си запазватъ правото да контролиратъ служебнитѣ увѣдомления размѣнявани между двѣтѣхъ администрации на желѣзнопѫтнитѣ линии, обаче по такъвъ начинъ, щото да не прѣтърпяватъ, колкото е възможно никакво закъсняване въ прѣдаването си.

Членъ 38.

Телеграфическитѣ писалища на двѣтѣхъ страни ще се установятъ въ пограничнитѣ имъ станции, Пиротъ и Царибродъ.

Поща.

Членъ 39.

Прѣдаването и приемането пощата и пощенскитѣ колети, между пощенскитѣ чиновници на двѣтѣхъ договорящи се страни, ще става въ Царибродъ.

Числото на пощитѣ що ще трѣгватъ и удобнитѣ часове за службата имъ, ще се съобразяватъ съ пѫтописътъ на желѣзнопѫтната и пощенскитѣ служби, и безъ да причиняватъ закъснѣвания въ редовната служба на желѣзницитѣ.

Двѣтѣхъ пощенски администрации ще се споразумѣятъ по опрѣдѣлението влаковетѣ, които ще служатъ за прѣнасянието пощата и пощенскитѣ колети. Прието е обаче отъ сега, че куриеритѣ ще бѫдатъ поне ежедневни.

Членъ 40.

Въ никой случай затворенитѣ чанти или запечатанитѣ посилки немогѫтъ се отвори отъ агентитѣ на двѣтѣхъ администрации.

Въ случай подозрѣвание на измама или друго, въпроснитѣ посилки ще се провѣряватъ отъ чиновницитѣ на двѣтѣхъ администрации, които ще съставляватъ протоколъ подписанъ и отъ двѣтѣхъ страни.

Членъ 41.

Прѣдаването затворенитѣ чанти и пощенски колети, между чиновницитѣ на двѣтѣхъ администрации ще се придружава отъ нужнитѣ описи и формуляри, подписани по установенийтъ рѣдъ отъ двѣтѣхъ страни.

Сѫщото ще става и съ паричнитѣ или други посилки, които ще се остановятъ по-послѣ.

Членъ 42.

Размѣнаванитѣ пощенски чанти или други посилки трѣбва да сѫ пломбирани или запечатани по установенийтъ редъ съ червенъ восакъ.

При печатитѣ на началнитѣ писалища, надлежнитѣ пощенски чиновници ще прилагатъ въ Царибродската станция и своитѣ печати.

Членъ 43.

Служебнитѣ писма относящи се до експлоатацията на желѣзнопѫтната линия ще се освобождаватъ отъ такси по протежението на линията на договорящитѣ се страни, стига само да носятъ условнитѣ знакове за да се признаватъ за такива.

Членъ 44.

Всичкитѣ условия отъ пощенската конвенция и Парижкийтъ правилникъ за подробноститѣ отъ 1 Юний 1878 г. измѣненъ чрѣзъ допълнителнийтъ Лисбонский актъ на 21 Мартъ 1885 г.— Отъ спогодбата и Парижский правилникъ за подробноститѣ относително размѣнението писма съ обявена цѣна включенъ на 1-й Юний 1878 год. измѣненъ на 21 Мартъ 1885 г. — Отъ конвенцията, и Парижкийтъ правилникъ за подробноститѣ отъ 3 Ноември 1880 г. относително размѣняванието пощенскитѣ колети безъ обявена цѣна, измѣненъ чрѣзъ допълнителнийтъ Лисбонский актъ отъ 21 Мартъ 1885 г. — ще се приспособяватъ за размѣненията, на които България и Сърбия служатъ за посрѣдници.

Членъ 45.

Сѫществующитѣ наредби между България и Сърбия за размѣняване корреспонденцията и други се запазватъ и приспособяватъ за новийтъ пощенский пѫть.

Нужнитѣ измѣнения могѫтъ да бѫдѫтъ прѣдметътъ на единъ правилникъ за подробности мѣжду заинтересованитѣ администрации.

Членъ 46.

Администрациитѣ или дружествата на Българскитѣ и Сърбскитѣ желѣзнопѫтни линии ще се поканятъ чрѣзъ двѣтѣхъ правителства да се съобразяватъ точно съ постановленията на настоящата конвенция, и задължятъ да принудятъ всичкитѣ си чиновници да пазятъ това що би се отнасяло до тѣхъ.

Членъ 47.

Чиновницитѣ на двѣтѣ договорящи се страни, както и двѣтѣ администрации на желѣзнопѫтнитѣ линии, които съ силата на постановленията отъ настоящата конвенция бихѫ отишли отъ територията на едната държава въ другата по служебни дѣла, ще иматъ право да пѫтуватъ въ вторий классъ, врѣзъ съединителната линия между Пиротъ и Цариброд.

Членъ 48.

Корреспонденцията и въобще всичкитѣ книжя що би се размѣнили мѣжду станциитѣ и администрациитѣ на двѣтѣхъ страни ще бѫдѫтъ написани на френский языкъ или пъкъ придружени съ единъ преводъ на тоя языкъ.

Членъ 49.

Договорящитѣ се страни си задържатъ правото да въвеждатъ въ настоящата конвенция всякога и по взаимно съгласие всяко измѣнение или приложение, на което ползата би се доказала отъ опитъ.

Членъ 50.

Настоящата конвенция съставена на френский языкъ, ще влезе въ сила слѣдъ ратификациитѣ, които ще се размѣнятъ въ София подиръ испълнението формалноститѣ предписани отъ конституционнитѣ закони на двѣтѣхъ договорящи се страни, и найкѫсно до 15 Ноември 1887 год. старий стилъ.

Въ удостовѣрение на което надлѣжнитѣ пълномощници я подписахѫ и приложихѫ печатитѣ си.

Съставена въ два екземпляра въ София на четиринадесетийтъ день отъ мѣсецъ Септември хиляда осемстотинъ осемдесеть и седма година.

Български делегати:

(Подп.) П. Поповъ.
Д. П. Ивановъ.

Сърбски делегати:

(Подп.) Д. Стояновичъ.
М. Милашиновичъ.»

Прѣдсѣд.: Желае ли нѣкой да говори върху приеманието по принципъ на прочетената конвенция? (Нѣма). Като нѣма кой да говори, ще се вотира. Който отъ г-да прѣдставителитѣ не приема по принципъ прочетената конвенция, да си вдигне ржката. (Приема се).

Какъ желае Нар. Събрание: изведнѫжъ ли цѣла да се гласува или членъ по членъ, или пакъ да се прати на коммисия?

Иор. Симеоновъ: Настоящата конвенция, споредъ нуждитѣ на врѣмето е съставена между делегатитѣ на нашето правителство и тия на Сърбското. Разбира се, че тия хора сѫ изучили добрѣ положението на работата, сключили конвенцията, написали я и подписали. Прѣдлежи намъ сега, споредъ послѣднийтъ членъ на тѫзи конвенция, да я утвърдимъ, и нищо по-вече.

За това да се дава на коммисия, нѣма защо, че нѣма какво да ѝ изучава. Фактътъ е дѣло свършено, и неостава по-вече какво да се каже, освѣнь да се приеме отъ г-да прѣдставителитѣ тъй, както е прѣдставена. Тая конвенция е единъ международенъ актъ, отъ ония актове, които се правятъ между двѣ или нѣколко държави. Затова азъ прѣдлагамъ, почит. Нар. Събрание да я приеме безъ да се праща на коммисия.

Прѣдсѣд.: Приема ли Нар. Събрание прѣдложението на г-на Йордана Симеоновъ? Той прѣдлага щото още сега да се пристѫпи къмъ разглѣждонието на прочетената конвенция, сключена между нашето и сърбското правителство. Който неприема това прѣдложение, да си вдигне ржката. (Приема се).

Секр. Каракашевъ: (Чете):

„КОНВЕНЦИЯ

за свързването сръбскитѣ и българскитѣ желѣзнопѫтни линии между Пиротъ и Цариброд.»

Д-ръ Цачевъ: Г-да прѣдставители! До колкото можахъ да узная мнѣнието на нѣкои отъ г-да прѣдставителитѣ е слѣдующето: тъй като прѣдлѣжи да се испълни чл. 17-й отъ Конституцията, който казва: (Чете):

«Князътъ е прѣдставитель на Княжеството въ всичкитѣ му сношения съ иностраннитѣ държави. Отъ негово име и съ пълномощие отъ Нар. Събрание се свързватъ съ правителствата на съсѣднитѣ държави особни сговори за работи по управлението на Княжеството, за които се изисква участието и съдѣйствието на тия правителства.» Тъй като прѣдстоя за да се испълни буквата на тоя членъ и понеже правителството е съставило една конвенция, отъ 50-й чл. на която се вижда, че тя е вече влѣзла въ сила отъ вчера, 15 ноември; азъ моля Нар. Събрание да приеме тая конвенция, както се приематъ международнитѣ договори, които се гласуватъ изцѣло, безъ да се четатъ членъ по-членъ — да се приеме съ акламация, защото е обмислена и тия които сѫ я направили запазили сѫ интереситѣ на Българското Княжество. (Гласове: Вѣрно).

Прѣдсѣд.: Г-нъ Д-ръ Цачевъ като се основава на чл. 17-й отъ Конституцията мисли, че конвенцията нетрѣбва да се чете членъ по членъ, а да се удобри изцѣло. Мисли ли Нар. Събрание, че мнѣнието на г-на Д-ра Цачева е право? (Гласове: Право е!) Който приема прѣдложението на г-на Д-ра Цачева, конвенцията да се удобри изцѣло, да си вдигне ржката. (Болшинство). Приема се.

Ще се тури на гласуване удобрението на конвенцията изцѣло. Който неприема изцѣло конвенция, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Г-нъ Добричкия прѣдставитель Иванъ Ивановъ съ едно заявление, придружено отъ една телеграмма, въ която се казва, че жена му е болна, иска десетодневенъ отпускъ. Разрѣшава ли Нар. Събрание тоя отпускъ на г-нъ Иванъ Ивановъ? (Гласове: Разрѣшава). Който приема да се разрѣши отпускъ на Иванъ Ивановъ да си вдигне ржката. (Болшинство). Разрѣшава се отпуска.

Дневния редъ е свършенъ.

За идущето засѣдание на дневенъ редъ имаме изцѣло гласуване закона за довършването на висящитѣ дѣла отъ бившитѣ въ И. Румелия окржжни и върховно-административни сѫдилища.

З. Градинаровъ: Азъ имамъ да направа едно запитване къмъ г-на М-ра на Правосъдието, което има слѣдующето съдържание. (Чете):

„ЗАПИТВАНИЕ

до господина Министра на Правосъдието.

Истина ли е, че почитаемия Орѣховски депутатъ, Д. Вълчевъ, е даденъ подъ съдъ за бунтъ и прѣдателство противъ държавата; и ако е истина, въ какво положение се намира дѣлото му.»

Д-ръ Цачевъ: Г-да прѣдставители! Като имамъ прѣдъ видъ чл. 83-й отъ Конституцията, който казва: (Чете): «Българскитѣ граждани иматъ право да съставятъ дружества безъ всѣко прѣдварително разрѣшение, стига само цѣльта и срѣдствата на тия дружества да не принасятъ врѣда на държавата и общественъ порядъкъ, на религията и добритѣ нрави.» Прѣдъ видъ на тоя членъ отъ Конституцията правя запитване на г-на М-ра на Вѫтр. Дѣла съ слѣдующето съдържание: (Чете): «Какви мѣрки мисли да вземе г-нъ М-ръ на Вѫтр. Дѣла, спрямо учрѣденитѣ комитети отъ бившия М-ръ на Вѫтр. Дѣла г-нъ Радославова подъ название «България за себѣ си» членоветѣ на който буйствуватъ. (Гласове: Долу! Лъжешъ. Тропание). Въ столицата и въ провинцията и на 13-й того чупиха джамоветѣ на гражданитѣ». . . . . (Гласове: Долу! Лъжешъ. Тропание. Шивачевъ: Моля оставете го да говори! Гласове: Шивачевъ за себѣ си да говори).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Давамъ 5 минути отпускъ. (Гласове: Долу подлѣцитѣ! Да живѣе България за себѣ си!).

(Слѣдъ отпускъ).

(Звъни). Засѣданието се продължава.

За идущето засѣдание на дневенъ редъ ще имаме изцѣло гласуване на закона за довършване дѣлата останали отъ върховното и окръжнитѣ административни съдилища въ Южна България.

Има ли нѣкой да прѣдлага нѣщо ново за дневния редъ.

Давидовъ: Понеже нѣколко пѫти стана, какъ разглѣждането на прошенията се отлага и като имамъ прѣдъ видъ, че много прошения съ постѫпили не само сега, но още отъ IV-то Обикновенно Нар. Събрание, прѣдлагамъ утрѣ да имаме засѣдание, въ което прошетарната коммисия да докладва прошенията.

Прѣдсѣд.: Въпроса на г-на Давидова ще се тури послѣ на гласуване.

Има ли още нѣкои да прѣдлага нѣщо за дневенъ редъ.

Споредъ правилника редовнитѣ засѣдания на Събранието ставатъ въ понедѣлникъ, срѣда, петъкъ и съ́ббота.

Г-нъ Давидовъ прѣдлага да има утрѣ засѣдание изключително за прошенията. Приема ли Нар. Събрание прѣдложението на г-на Давидова? (Гласове: Не се приема). Който го приема да си вдигне рѫката. (Меншество). Пада.

И тъй идущето засѣдание ще бъде въ срѣда.

(Звъни). Засѣданието се закрива.

(Край въ 4¼ часа).

Прѣдсѣдатель: **Д. Тончевъ.**

Подпрѣдсѣдатели: **З. Стояновъ.** **П. Славковъ.**

Секретари: **Зах. Градинаровъ.** **Ив. Златаревъ.** **Д-ръ Стефановъ.** **Геор. Пѣневъ.** **Антонъ Байчовъ.** **Ив. Халачовъ.**

Секретари: **Иор. Симеоновъ.** **Д-ръ Сарѫ-Ивановъ.** **Христо Лѣкарски.** **Ат. Гр. Каракашевъ.** **Дим. Петковъ.** **Д-ръ Стояновичь.**

Стенографъ: **Л. Т. Малѣевъ.**